

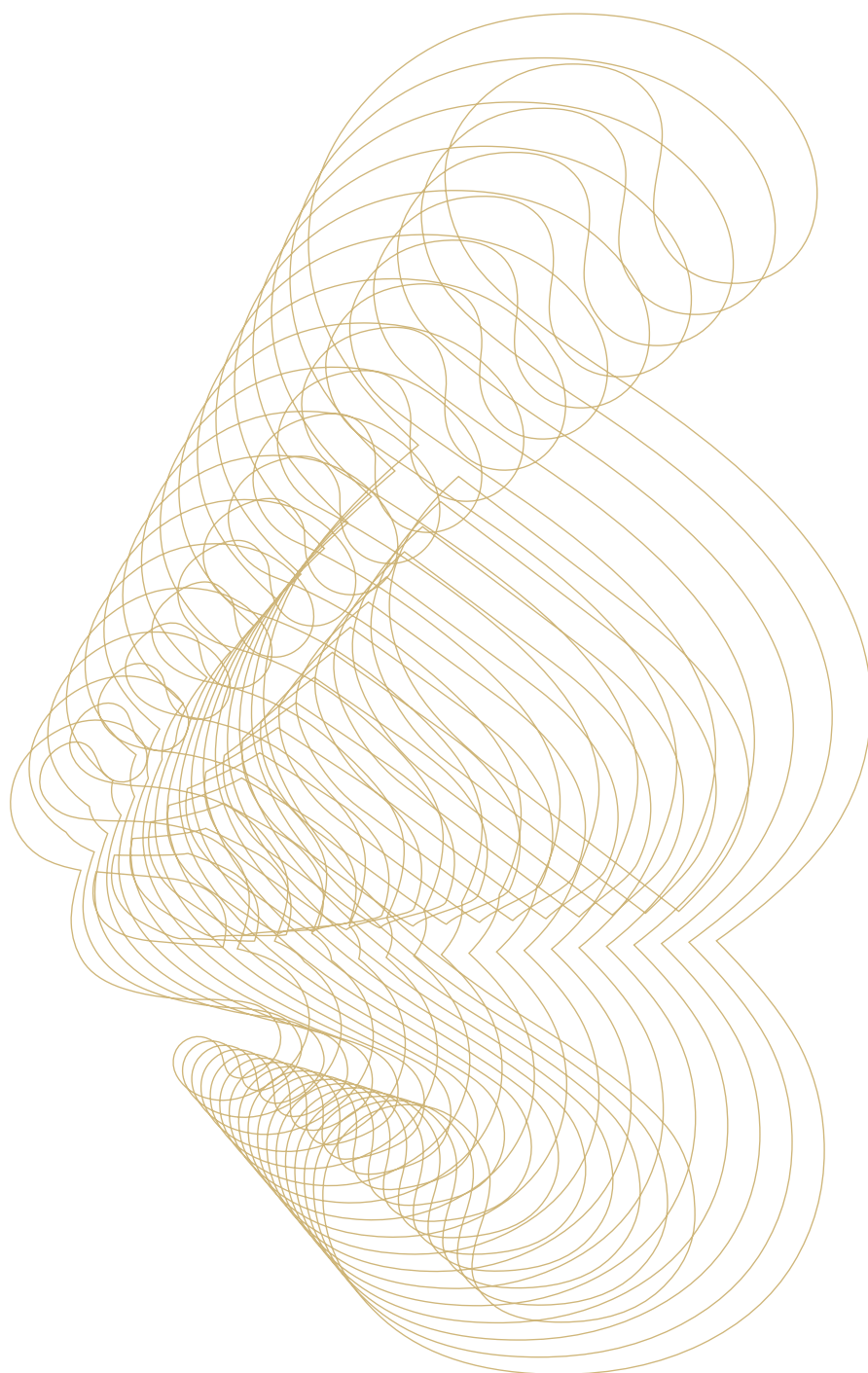

**INNSTILLINGSRÅDET
FOR DOMMERE**

ÅRSMELDING 2017

INNSTILLINGSRÅDET

Innstillingsrådet for dommere (Innstillingsrådet) ble etablert 1. november 2002 i forbindelse med den store domstolsreformen, som overførte det administrative ansvar for domstolene fra Justisdepartementet til Domstoladministrasjonen (DA).

For at domstolene skal ivareta samfunnets krav og forventninger, er det en forutsetning med utnevning av dyktige, innsiktsfulle og uavhengige dommere. Det er lagt opp til en bred dommerrekruttering, slik at dommerne som utnevnes har forutgående kunnskaper fra ulike områder av samfunns- og rettslivet. Utnevningssprosessen skal tilfredsstillende de vanlige krav til en grundig og effektiv utvelgelses- og utnevningssmåte og i tillegg ivareta endel særlige hensyn og prinsipper, som følge av domstolenes spesielle stilling i samfunnet.

Innstillingsrådet er et eksternt, uavhengig organ. Den nærmere regulering fremgår av domstollovens §§ 55 a-c. Rådets hovedoppgave er å gi innstilling vedrørende dommerutnevnelser. Utnevningsskompetansen ligger hos Kongen i statsråd, etter at saken er undergitt en meget begrenset prøving i Justisdepartementet.

Innstillingsrådet gir innstillinger for faste dommer- og domstollederstillinger i alle tre rettsinstanser i de alminnelige domstoler (med unntak for høyesterettsjustitiarius), jordskifterettene, samt for Utmarksdomstolen for Finnmark. Innstillingsrådet gir videre innstilling ved konstitusjoner over ett år. Konstitusjoner inntil ett år besluttes av Innstillingsrådet og DA, jf. domstollovens §§ 55 e-f. Konstitusjoner av høyesterettsdommere behandles ikke av Innstillingsrådet, men av Justisdepartementet.

Innstillingsrådet har beskrevet sitt arbeid og grunnlaget for de vurderinger som foretas i et praksis- og policynotat. Dette notatet omhandler de formelle rammer for utnevning av dommere, hva som vektlegges ved vurderingen av søkerne, samt prosessen med intervjuer, referanseinnhenting og oversendelse til Justisdepartementet. Innstillingsrådets policynotat er åpent tilgjengelig på Innstillingsrådets hjemmeside.

INNSTILLINGSRÅDETS SAMMENSETNING OG MEDLEMMENES FUNKSJONSTID

Innstillingsrådet består av ni medlemmer, jf. domstolloven § 55 a.

Når Innstillingsrådet behandler saker som gjelder utnevning eller konstitusjon av dommere i de alminnelige domstolene og konstitusjoner i Utmarksdomstolen for Finnmark, deltar tre dommere fra de alminnelige domstoler, en advokat, en jurist ansatt i det offentlige og to medlemmer som ikke er jurister. Når Innstillingsrådet behandler saker som gjelder utnevning eller konstitusjon av dommere i jordskiftedomstolene, deltar en dommer fra jordskiftedomstolene og en jordskifte kandidat i stedet for henholdsvis en dommer fra de alminnelige domstolene og juristen ansatt i det offentlige.

Rådets medlemmer oppnevnes av Kongen, som også oppnevner lederen. I tillegg oppnevnes personlige varamedlemmer. Oppnevningstiden er fire år, med adgang til gjenoppnevning for én periode. Rådet har etablert nestlederfunksjon og velger selv nestleder. Innstillingsrådet for dommere hadde i 2017 følgende sammensetning:

Sorenskriver **Yngve Svendsen** (leder)
Personlig varamedlem tingrettsdommer
Maren-Elisabet Nilsen-Nygaard

Sorenskriver **Arnfinn Agnalt**
Personlig varamedlem sorenskriver **Ivar K. Iversen**

Kontorsjef **Berit Sollie**
Personlig varamedlem ass. fakultetsdirektør
Anne Bergit Jørgensen

Fylkesmann **Gunnar Kjønnøy**
Personlig varamedlem personalrådgiver **Cathrine Tørum**

Lagdommer **Tonje Fisknes** (nestleder)
Personlig varamedlem lagdommer **Marit Forsnes**

Advokat **Magnhild Pape Meringen**
Personlig varamedlem advokat **Randi Birgitte Bull**

Viserektor **Terje Erik Bjelle**
Personlig varamedlem IT-sjef **Øystein Lorentzen**

Jordskiftelagdommer **Ragnhild Sæhlie Jetlund**
Personlig varamedlem jordskifterettsleder **Magnar Often**

Sjefingeniør **Øystein Jakob Bjerva** (til 31.07.17)
Grunnerverver **Lars Håvard Verkland** (fra 01.08.17)
Personlig varamedlem professor **Per Kåre Sky**

Direktøren i DA eller den han bemyndiger, har møterett i Innstillingsrådet, og DA har i tillegg ansvaret for sekretariatsfunksjonen. Vanligvis møter avdelingsdirektør for Rettsenheten og medarbeidere fra administrasjonen. Arbeidsfordelingen mellom Innstillingsrådet og sekretariatet/DA, er nærmere fastlagt av Innstillingsrådet.

Innstillingsrådets leder Yngve Svendsen (2008 – 2018)

INNSTILLINGSRÅDETS AKTIVITETER I 2017

Innstillingsrådet gjennomførte 9 møter og 1 ekstraordinært (varamedlemmer) møte i 2017. Møtene gjennomføres i hovedsak som dagsmøter. Innstillinger, konstitusjoner og prinsipielle diskusjoner vedrørende Innstillingsrådets oppgaver utgjør agendaen på møtene. Innstillingsrådet gjennomfører sine møter på Clarion Hotel & Congress Oslo Airport, Gardermoen og i Domstoladministrasjonens lokaler i Trondheim.

Innstillingsrådet arbeider kontinuerlig med å utvikle og forbedre vårt arbeid, bl.a. gjennom rutineutvikling og kompetansetiltak. I 2017 har vi bl.a.

- forbedret malene for referanseinnhentning,
- lagt ut ny og revidert utgave av vårt praksis-/policynotat på vår hjemmeside.
- avgitt høringsuttalelse til Særdomsutvalgets utredning
- mottatt orientering om arbeidet i Domstolkommisjonen
- hatt fokus på temaet utvelgelse av kandidater til intervju
- arbeidet med forbedring av rutinene for tiden etter at innstilling foreligger
- drøftet bruk av tester for søkere til vanlige dommerstillinger etter foredrag fra psykologspesialist Lars Asle Einarsen
- fått orientering om prosessen ved utvelgelse av dommere i de nordiske landene
- fokusert på hvilken betydning forventede samfunnsendringer og endringer i domstolene fremover, kan/bør få for IRs utvelgelse av dommere?
- evaluert effektivisering av IRs arbeid sett i forhold til en svært krevende budsjett situasjon
- laget utkast til questback om IRs arbeid og om mulig også resultater
- fått orientering om jordskifteutdanningen generelt, de enkelte kursene og deres betydning, samt karaktersystemet

NOEN SENTRALE TREKK VED UTNEVNTE DOMMERES BAKGRUNN 2002 – 2017 (DE ALMINNELIGE DOMSTOLENE)

I hele Innstillingsrådets tid (fra november 2002) har personer som kommer fra annet dommerembete vært den største gruppen blant de som har blitt utnevnt. Unntak fra dette er 2014 da andelen som kom fra privat advokatvirksomhet var like høy (41 %), og i 2015 da denne gruppen var den største (56 %). I alle år har de private advokatene vært den største gruppen blant de eksterne som har blitt utnevnt. Ellers har en del av de utnevnte kommet fra påtalemyndigheten, og gjennomsnittlig 9 % fra andre offentlige stillinger.

Andelen utnevnte kvinner har fra 2003 til 2017 variert mellom 27 % og 68 % (med et årsgjennomsnitt på ca. 45,8 %). Frem til 2009 lå kvinneandelen i søkermassen på ca. 1/3, men har steget fra 2010, og i 2012-16 har andelen utgjort ca. 46 % (45,8 %). I 2017 var det 47 % kvinner blant søkerne til dommerstillinger i de alminnelige domstoler.

I perioden 2002 – 2008 utnevnte Kongen i statsråd i 8 av tilfellene en kvinne, mens Innstillingsrådet innstilte en mann. Siden 2009 har Innstillingsrådets innstilling alltid blitt fulgt.

Norske dommere er generalister og skal kunne håndtere alle typer saker, samt også bl.a. evne å lede forhandlingene på måter som inngir tillit hos partene. Dette krever allsidighet faglig så vel som personlig. Det er stor erfaringsbredde blant dommerne som har blitt utnevnt, herunder bl.a. tung sivilrettslig, strafferettslig, barnerettslig og formuerettslig kompetanse.

Innstillingsrådet faste medlemmer i 2017

(fra venstre Berit Sollie, Gunnar P. Kjønnøy, Tonje Fisknes, Lars H. Verklund, Arnfinn Agnalt, Yngve Svendsen, Magnhild Pape Meringen, Ragnhild Sæhlie Jetlund og Terje E. Bjelle)

DOMMERUTNEVNELSER 2017

Alderssammensetningen blant dommerne viser at det blir mange dommere som går av med alderspensjon (ved fylte 70 år) også i de kommende årene. I perioden 2018 – 2022 gjelder dette 4 dommere i jordskiftedomstolene og 85 i de alminnelige domstolene. I 2017 sluttet 28 dommere, hvorav 26 gikk av med AFP/alderspensjon (av disse er 9 blitt konstituert som ekstraordinære lagdommere) og 2 gikk over i annen stilling. Av de 28 dommerne som sluttet i 2017 er 24 fra de alminnelige domstolene og 4 fra jordskiftedomstolene.

I 2017 har det blitt utnevnt 11 domstolledere (4 i de alminnelige domstolene og 7 i jordskiftedomstolene) og 37 dommere (11 i andreinstans, 24 i førsteinstans og 2 i jordskiftedomstolene). Det har blitt konstituert 7 dommere (6 i førsteinstans og 1 i jordskiftedomstolene). Innstillingsrådet har vurdert totalt 419 søknader og gjennomført 173 intervjuer.

Av de utnevnte i 2017 i de alminnelige domstolene, er:

- 46 % kvinner og 54 % menn
- 48 år gjennomsnittsalder ved utnevning

Av de utnevnte i 2017 i jordskiftedomstolene, er:

- 22 % kvinner og 78 % menn
- 46 år gjennomsnittsalder ved utnevning

Intervjuene

Intervjuene gjennomføres som regel av en intervjugruppe bestående av 3 medlemmer fra Innstillingsrådet, samt en representant fra sekretariatet (DA) til domstollederembeter. I tillegg deltar domstolleder dersom det ikke er et domstollederembete som skal besettes. Domstolleder blir bedt om å gi innspill vedrørende utvelgelsen av kandidater til intervju ved dommerstillinger. P.g.a. den meget anstrengte budsjettssituasjonen for Domstoladministrasjonen og domstolene, har sekretariatet i langt mindre grad enn tidligere mulighet for å prioritere

deltakelse i intervjuer til vanlige dommerstillinger.

Intervjuene gjennomføres som hovedregel ved den aktuelle domstol for embetet eller Clarion Hotel & Congress Oslo Airport, Gardermoen, noe som innebærer mye reisevirksomhet for Innstillingsrådets medlemmer og sekretariatet (DAs representanter). I tillegg til å gjennomføre intervjuer innhenter intervjugruppen referanser for aktuelle kandidater til det enkelte embetet.

Søkermassen

Gjennomsnittlig antall søkere pr. ledig dommerstilling i de alminnelige domstolene var i 2017 på 8,9, noe som er en oppgang fra 2016 (6,9), men lavere enn i årene 2013, 2014 og 2015. Det er imidlertid betydelige variasjoner, blant annet geografisk. Gjennomsnitt var det 2 søkere til hver utlyst domstollederstilling (6,0 i 2015), noe som er det laveste i Innstillingsrådets historie.

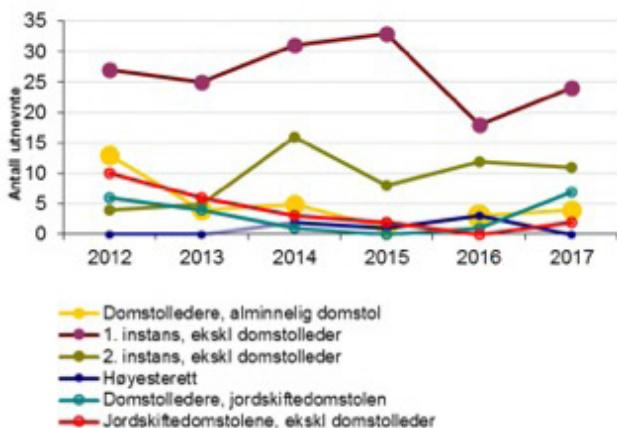
Det var i gjennomsnitt 1,6 søkere til de utlyste domstollederstillingene i jordskiftedomstolene og i gjennomsnitt 1,8 til dommerstilling.

Rekruttering av søkere, det vil si å skaffe et godt søker-tilfang, er ikke et ansvar for Innstillingsrådet. Dette påligger i hovedsak DA og domstolene selv. Det er viktig at både domstolene generelt og den aktuelle domstol spesielt, fremstår som attraktiv for potensielle søkere.

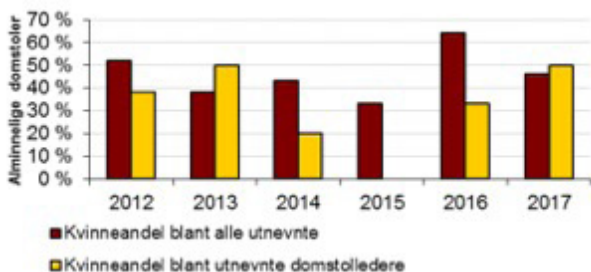
Det er klart ønskelig, med både kvalitativt og kvantitativt bedre søker-tilgang til en del av stillingene både i de alminnelige domstolene og jordskiftedomstolene. Behovet gjør seg særlig gjeldende for domstolleder- og dommerstillingene i jordskiftedomstolene, og domstollederstillingene i de alminnelige domstolene. I tillegg er det behov for å få flere av de dyktigste juristene til å søke dommerstillinger i de alminnelige domstolene. En analyserapport om rekruttering gir et godt grunnlag for bedre og mer målrettet rekrutteringstiltak, og nevner bl.a. høyere lønn som et sentralt virkemiddel.

Domstoladministrasjonen opplyser å ha et kontinuerlig arbeid med å øke søkertilfanget til dommerstillinger i jordskifterettene. Dette består bl.a. i å oppsøke utdanningsmesser for å informere om jordskifterettens arbeidsoppgaver. Det er inngått en detaljert samarbeidsavtale med Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU)(Universitetet for miljø og biovitenskap) som blant annet omfatter samarbeid om rekruttering, læreplaner, undervisningsstøtte og støtte til stipendiatstillinger.

Diagrammet viser antall utnevnte dommere fordelt på de enkelte instanser.

Diagrammet viser kvinneandelen blant utnevnte dommere i de alminnelige domstolene.

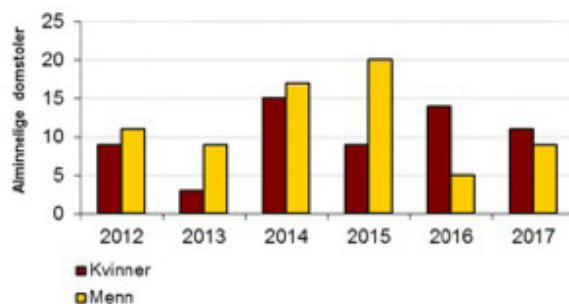

Kjønn og alder blant de utnevnte

Av de utnevnte dommerne i 2017 i de alminnelige domstolene er 46 % kvinner og 54 % menn. Dette er en nedgang fra 2016 da kvinneandelen var 64 %, men høyere enn i både 2013, 2014 og 2015. Det er ikke holdepunkter for annet enn at nedgangen skyldes en annen sammensetning av søkergruppen.

Ved årsskiftet var den totale andel kvinnelige dommere i Norge 44 %, fordelt slik: Høyesterett 35 % kvinner, lagmannsrett 41 % kvinner og tingrett 46 % kvinner. I jordskiftedomstolene var det 14 % kvinner.

Diagrammet viser kjønnsfordeling ved tilgang av helt nye dommere som tidligere ikke har vært dommere eller konstituerte dommere.

Utnevnte dommers tidligere yrke

Diagrammet viser fordeling av tidligere yrker, inklusive konstitusjoner til utnevnte dommer i de alminnelige domstolene.

Som diagrammet over viser, kom 51 % fra dommerembete (fast eller konstituert). 36 % var advokater fra private firma, 8 % fra påtalemyndigheten og 5 % kom fra andre offentlige stillinger.

Av de utnevnte som hadde permisjon fra sin faste stilling i det private eller offentlige arbeidsmarkedet, men var konstituert dommer ved utnevnelsen, kom de fleste fra stilling som advokat.

I jordskiftedomstolene kom 56 % av de utnevnte fra jordskiftedommerembete.

STATISTIKK FOR DE ALMINNELIGE DOMSTOLENE

Innstillingsrådet, div. statistikk for de alminnelige domstoler for årene 2012 - 2017, jf. tall hentet fra årsrapporter til DA

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
UTNEVNTE, ALMINNELIGE DOMSTOLER						
Antall utnevnte, totalt	44	34	54	43	36	39
Antall utnevnte domstolledere	13	4	5	1	3	4
Antall, utnevnte totalt i 1. instans, ekskl domstolleder	27	25	31	33	18	24
Antall, utnevnte totalt i 2. instans, ekskl domstolleder	4	5	16	8	12	11
Antall, utnevnte totalt i Høyesterett	0	0	2	1	3	0
Gjennomsnittsalder ved utnevnelse	46	45	46	44	45	48
Kvinneandel blant alle utnevnte	52 %	38 %	43 %	33 %	64 %	46 %
Kvinneandel blant utnevnte domstolledere	38 %	50 %	20 %	0 %	33 %	50 %
YRKE VED UTNEVNELSE						
Fra dommerembete (fast eller konstituert)	55 %	59 %	41 %	33 %	47 %	51 %
Privat advokat	25 %	26 %	41 %	56 %	36 %	36 %
Påtalemyndighet	9 %	0 %	13 %	0 %	3 %	8 %
Øvrige offentlige stillinger	7 %	12 %	6 %	12 %	14 %	5 %
Annen bakgrunn (privat sektor, ikke advokat)	5 %	3 %	0 %	0 %	0 %	0 %
SØKERMASSE (INKLUSIVE KONSTITUSJONER):						
Antall søknader totalt	478	389	758	557	324	401
Gj.sn. antall søkere pr. stilling, totalt	8,1	9,3	11,8	10,5	6,9	8,9
Maks. antall søkere på en stilling, utenom domstollederstilling	52	55	57	59	51	58
Min. antall søkere på en stilling, utenom domstollederstilling	3	1	4	3	1	1
Kvinneandel blant alle søkere, totalt	47 %	48 %	46 %	41 %	48 %	47 %
Antall søknader totalt vedr. domstolleder	56	25	19	6	9	8
Gj.sn. antall søkere pr. domstollederstilling	4,0	4,2	3,2	6,0	3,0	2,0
Maks. antall søkere pr. domstollederstilling	10	9	6	6	4	4
Min. antall søkere vedr. domstollederstilling	2	1	3	6	1	1
Kvinneandel blant søkere vedr. domstolleder	45 %	48 %	42 %	17 %	33 %	25 %
Antall gjennomførte intervjuer totalt	195	170	257	220	157	159
Andel søkere intervjuet, gj.snitt	41 %	44 %	34 %	39 %	48 %	40 %

STATISTIKK FOR JORDSKIFTEDOMSTOLENE

Innstillingsrådet, div. statistikk for de alminnelige domstoler for årene 2012 - 2017, jf. tall hentet fra årsrapporter til DA

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
UTNEVNTE, JORDSKIFTEDOMSTOLENE						
Antall, utnevnte totalt i jordskiftedomstolen	16	11	4	2	1	9
Antall utnevnte domstolledere	6	4	1	0	1	7
Antall, utnevnte totalt i jordskiftedomstolen, ekskl domstolleder	10	7	3	2	0	2
Gjennomsnittsalder ved utnevnelse	47	44	56	38	41	46
Kvinneandel blant alle utnevnte	19 %	18 %	0 %	50 %	100 %	22 %
Kvinneandel blant alle utnevnte domstolledere	50 %	0 %	0 %	0 %	100 %	14 %
YRKE VED UTNEVNELSE						
Fra jordskiftedommerembete (fast eller konstituert)	50 %	45 %	25 %	50 %	100 %	56 %
Jordskiftedommerfullmektig (tidl. overingeniør med løyve)	0 %	27 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Øvrige offentlige stillinger	44 %	18 %	75 %	50 %	0 %	56 %
Annen bakgrunn (privat sektor)	6 %	9 %	0 %	0 %	0 %	0 %
SØKERMASSE (INKLUSIVE KONSTITUSJONER)						
Antall søknader totalt	62	35	14	3	7	18
Gj.sn. antall søkere pr. stilling, totalt	3,6	2,5	2,8	1,5	3,5	1,8
Maks. antall søkere på en stilling, utenom domstollederstilling	8	6	4	3	5	4
Min. antall søkere på en stilling, utenom domstollederstilling	1	0	0	0	5	1
Kvinneandel blant alle søkere, totalt	23 %	14 %	0 %	33 %	14 %	22 %
Antall søknader totalt vedr. jordskifterettsleder	18	11	1	0	2	11
Gj.sn. antall søkere pr. domstollederstilling	2	2,8	1,0	0,0	2,0	1,6
Maks. antall søkere pr. domstollederstilling	4	3	1	0	2	4
Min. antall søkere vedr. domstollederstilling	0	1	1	0	2	1
Kvinneandel blant søkere vedr. domstolleder	39 %	0 %	0 %	0 %	50 %	9 %
Antall gjennomførte intervjuer totalt	51	28	9	3	5	14
Andel søkere intervjuet, gj.snitt	82 %	80 %	64 %	100 %	71 %	78 %

Postadresse sekretariat:
Domstoladministrasjonen
Postboks 5678 Torgarden
7485 Trondheim

Telefon: + 47 73 56 70 00
e-post: postmottak@domstoladministrasjonen.no

Ytterligere informasjon om Innstillingsrådet er tilgjengelig på
www.domstol.no/innstillingsradet